

ایران و همگرایی اقتصادی با کشورهای اسلامی

در دو دهه اخیر توجه ویژه به بلوکها، تشکل ها و ترتیبات اقتصادی و تجاری دو و چند جانبه رشد روزافزونی داشته است.

در دو دهه اخیر توجه ویژه به بلوکها، تشکل ها و ترتیبات اقتصادی و تجاری دو و چند جانبه رشد روزافزونی داشته است. انگیزه‌هایی نظیر افزایش تجارت، نیل به منافع رفاهی، افزایش قدرت چانه‌زنی در مسایل سیاسی، اقتصادی و تجاری با کشورها و گروههای فرامنطقه‌ای، تأمین ملاحظات امنیتی- سیاسی و انجام همکاریها در زمینه‌های رشد و توسعه و اعتلای سرمایه‌گذاری؛ از جمله عوامل روی آوردن به این گونه همکاریهای منطقه ای و فرامنطقه ای است. ایران نیز در سالهای اخیر و به موازات سیاستهای آزاد سازی تجاری، نقش فعالی را در انعقاد موافقتنامه های دو جانبه و چند جانبه تجاری و بالاخص با کشورهای مسلمان در چارچوب سیاست خارجی مبتنی بر توسعه روابط اقتصادی و سیاسی با جهان اسلام ایفا کرده است.

در حقیقت با توجه به فراهم بودن چارچوب حقوقی لازم برای همکاریهای اقتصادی و بازرگانی دو و چندجانبه هر يك از کشورهای اسلامی و از جمله ایران و همچنین در صورت قبول تعهدات جدی تر دولتهای کشورهای اسلامی، می توان چشم انداز روشنی از همکاریهای تجاری و اقتصادی بین ایران با کشورهای اسلامی در چارچوب سازمان کنفرانس اسلامی ترسیم نمود. جمهوری اسلامی ایران از مزیت های خاص و منحصر به فردی در میان کشورهای اسلامی برخوردار است. در واقع ایران با دارا بودن ۵/۱ و ۴/۹ درصد از کل مساحت و جمعیت کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی (OIC)، هفتمین رتبه را هم از لحاظ وسعت و هم از لحاظ جمعیت در بین کشورهای اسلامی دارا بوده و جزء بزرگترین کشورهای آسیایی به شمار می‌رود. از لحاظ موقعیت جغرافیایی نیز در مرکز دو بلوک منطقه‌ای اکو و شورای همکاری خلیج فارس قرار داشته و پیوند دهنده ارتباطی منطقه محسوب می‌گردد.

علاوه بر این کشورمان در مسیر ارتباطی قاره‌های آسیا، اروپا و آفریقا قرار گرفته و از موقعیت استراتژیک جغرافیایی خاص برخوردار می‌باشد که موقعیت طبیعی مناسبی را برای ارتباط با کشورهای مسلمان فراهم می‌کند. نتایج مطالعات نشان می‌دهد در دوره ۱۳۷۷-۱۳۸۸ کشورهای عضو سکا (سازمان کنفرانس اسلامی)، ۵۵/۳ درصد از صادرات غیرنفتی ایران را جذب نموده اند و در سال ۱۳۸۸، ارزش صادرات غیرنفتی به کشورهای عضو سکا در مقایسه با سال ۱۳۷۷، ۲/۶ برابر شده است.

همچنین طی سالهای ۸۸-۱۳۷۷، رشد صادرات غیرنفتی به کشورهای عضو سکا بطور مستمر و باثبات بوده و بیشتر از رشد سالانه صادرات غیرنفتی به کل شرکای تجاری بوده است.

نکته قابل توجه این است که در سال ۸۸، عراق، امارات متحده عربی و افغانستان به ترتیب ۳۵، ۲۴/۵ و ۸/۵ درصد از کل صادرات غیرنفتی ایران به کشورهای عضو سکا را به خود اختصاص داده‌اند.

نتیجه دیگر حاکی از آنست که در طی سالهای ۸۸-۱۳۷۷، ۲۳/۷ درصد از واردات ایران از کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی انجام گرفته است و علیرغم اینکه واردات از کل شرکای تجاری با افت و خیزهایی همراه بوده است لیکن واردات از کشورهای عضو سکا بطور مستمر و باثبات افزایش یافته است.

از نظر سهم کشورهای عضو از کل واردات ایران باید گفت که در سال ۱۳۸۸، ۳۸/۶ درصد از واردات کشور از ۳۵ کشور عضو سکا انجام گرفته است.

نکته قابل توجه این است که در سال ۸۸، امارات متحده عربی، مالزی و ترکیه به ترتیب ۷۵/۸، ۷۲ و ۹/۴ درصد از کل واردات غیرنفتی ایران از کشورهای عضو سکا را در سال ۸۸ به خود اختصاص داده‌اند.

در مجموع بررسی فرصت های تجاری کشورهای اسلامی مبین این است که امکان گسترش تجارت بین ایران بویژه صدور فرآورده‌های صنعتی با کشورهای عضو سکا وجود دارد

به نظر می‌رسد کشورهای رو به رشد مسلمان در آسیا و آفریقا که از ظرفیت بالقوه بالایی در جذب اقلام صادراتی ایران برخوردارند، می‌توانند بخش مهمی از بازار آتی کالاهای صادراتی کشورمان را تشکیل دهند.

افزون بر اهمیت مشارکت در همکاریهای منطقه‌ای دو یا چند جانبه نظیر اکو، دی هشت و کشورهای عضو نظام ترجیحات تجاری (TPS/OIC) باید برای معرفی تواناییهای کشور تلاش بیشتر کرد و در عین حال شناخت و اطلاعات خود را نیز از طرفهای دیگر دقیقتر و بیشتر نمود.

با توجه به اینکه استفاده از امکانات کشورهای عضو سکا بخصوص مالزی، امارات متحده عربی، عمان و ترکیه جهت صادرات مجدد کالاهای ایرانی از دیگر عوامل است که می‌تواند نقش مهمی در افزایش صادرات کالاهای غیر نفتی کشور داشته باشد.

بدین ترتیب چنانچه روند روبه رشد صادرات غیرنفتی به کشورهای مسلمان افزایش یابد می‌توان در آینده نزدیک شاهد تنوع

بازارهای صادراتی در میان کشورهای عضو سکا بود

منبع: خبرگزاری تقریب